

Коротков Д. С.

к. політ. н., доцент,

кафедра міжнародних відносин і політичної філософії,

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця,

пр. Науки, 9-А, Харків, 61000, Україна

E-mail: Dmytro.korotkov@hneu.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2732-0824>

АНАЛІТИЧНІ ЦЕНТРИ ЯК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА ГЕОСТРАТЕГІЇ США

У статті досліджується роль аналітичних центрів як ключового елемента інтелектуальної інфраструктури геостратегії США. Актуальність теми зумовлена змінами у світовій безпековій матриці, а війни в Україні та на Близькому Сході є глобальним «стрес-тестом» для неоліберального світопорядку, стратегічної міцності США та стійкості західних безпекових альянсів. Сучасні війни та конфлікти надають надзвичайно актуальний емпіричний контекст для вивчення того, як американські аналітичні центри, які формують дискурс, визначають стратегічні варіанти та легітимізують дії держави.

Проаналізовано історичну еволюцію «фабрик думок» у США від початку ХХ ст. до сучасності, зокрема діяльність Брукінгського інституту, Фонду Карнегі за міжнародний мир, Ради з міжнародних відносин, Heritage Foundation, RAND Corporation та CSIS. Досліджується інструментарій впливу аналітичних центрів США у розробленні зовнішньополітичних стратегій держави: від «взаємного гарантованого знищення» корпорації RAND до військових ігор (war-games) та моделювання сценаріїв військових конфліктів експертами CSIS. Доведено, що аналітичні центри відіграють ключову роль у легітимізації участі США у світових конфліктах, не лише формуючи консенсус еліт, але й проєктуючи нормативні рамки, що підтримують довгострокові стратегічні цілі. Генерація ідей, підготовка експертів, аналітична підтримка уряду та моделювання сценаріїв – інструментарій авторитетних американських «фабрик думок», який є комплексним та багатопрофільним і допомагає уряду США швидко реагувати на сучасні геополітичні виклики.

Визначається, що під час криз вплив «фабрик думок» посилюється, оскільки уряди шукають швидких експертних порад. Їхня здатність визначати межі «прийнятних» політичних варіантів, особливо в поляризованих політичних контекстах, дозволяє їм опосередковано визначати напрямок зовнішньої політики.

Ключові слова: аналітичні центри, геостратегія США, зовнішня політика, національна безпека, стратегічне планування, політика стримування, міжнародні відносини.

Постановка проблеми в загальному вигляді, її зв'язок з науковими або практичними задачами. Російська агресія проти України стала тригером трансформаційних процесів сучасного світового геополітичного простору. Перетворення міжнародної системи, війни на Близькому Сході, економічне протистояння

© Коротков Д. С., 2026

Стаття поширюється
на умовах ліцензії
відкритого доступу (CC BY 4.0)

Глобальної Півночі та Півдня змінюють світовий баланс сил, відбувається процес формування нової матриці безпекового простору (світового та регіонального). Перемога Д. Трампа на президентських виборах 2024 р. та його агресивна зовнішня політика («доктрина Донро») додає хаосу у світову політику, спричинює кризу ліберального світового порядку, посилює напруженість у відносинах із союзниками США і підриває стабільність глобальної економіки. Глобальні ризики довели сучасні міжнародні відносини до точки фрустрації в головному європейському конфлікті, який впливає на світову політику. Питання вирішення українського конфлікту вимагає використання всіх ресурсів. У таких умовах актуальності набувають роль аналітичних центрів (think tanks) у розв'язанні глобальних геополітичних проблем. Експертна оцінка, стратегічні рекомендації, створення дискусійного майданчику для аналізу нових геополітичних реалій – це нові виклики для аналітичних центрів, які стають ключовими акторами сучасного геополітичного процесу.

Актуальність дослідження зумовлена змінами в світовій безпековій матриці, а війна в Україні є глобальним «стрес-тестом» для ліберального інтернаціоналізму, стратегічної достовірності США та стійкості західних безпекових альянсів. Вона надає надзвичайно актуальний емпіричний контекст для вивчення того, як американські аналітичні центри працюють у реальному політичному середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, методологічної основи дослідження. Питанню про вплив аналітичних центрів на політику США присвячені праці Б. Вагнера, М. Гана, Ж. Джеймса, Ш. Еванда, Р. Кентата ін. Аналітичні центри США не залишаються без уваги від власних структур. У 2002 р. періодичне видання Державного департаменту США «U.S. Foreign Policy Agenda» присвятив свій номер унікальній ролі аналітичних центрів у формуванні зовнішньої політики США. Серед авторів: Д. Аделсон, Р. Асмус, Дж. МакГанн, М. Річ, Р. Солмон, Б. Спрінг, С. Телботт, Р. Хаас.

Тема аналітичних центрів достатньо популярна і в політологічному дискурсі України. Проблемами аналітичних центрів України, особливостями їх розвитку та управління займаються українські дослідники А. Валюх, Н. Громадська, О. Кеудель, Т. Клуїна, Є. Курілов, О. Львова, О. Ляшенко, Л. Мельник, П. Міненкова, Є. Олійник, І. Сушко, Г. Чехорська, Н. Шершньова, Ю. Якименко та ін. Дослідженням аналітичних центрів США займаються О. Барановський, В. Білецький, А. Гадлюк, О. Дудко, С. Костюк та ін. Необхідно звернути увагу і на допомогу західних аналітичних центрів українським. Міжнародний фонд «Відродження» підтримує незалежні аналітичні центри в Україні і запустили «Ініціативу з розвитку аналітичних центрів».

У процесі дослідження аналітичні центри як суб'єкти політичного процесу аналізувалися за допомогою політологічного аналізу. Застосовано міжнародно-політичний підхід для оцінки їхнього впливу на зовнішню політику та інституційний підхід для вивчення структури, функцій та взаємозв'язків із державними органами та громадськістю. Застосовано системний аналіз, історико-порівняльний метод для простеження еволюції think tanks у XX–XXI ст., контент-аналіз публікацій та звітів RAND Corporation, CSIS, Heritage Foundation і Carnegie Endowment, а також кейс-стаді для дослідження впливу аналітичних центрів на політичні рішення. Такий синтез методів дозволяє оцінити роль аналітичних центрів у формуванні стратегічних рішень і прогнозуванні міжнародних ризиків.

Виділення невирішених раніше частин проблеми, яким присвячується стаття. Тематика щодо діяльності аналітичних центрів актуальна у політологічному дискурсі, але аналіз впливу think tanks на формування зовнішньополітичних стратегій США та механізми їх взаємодії з політичними елітами США під час формування стратегічних документів державної політики, залишається недостатньо дослідженими. Особливо актуальним є аналіз експертної думки авторитетних американських «фабрик думок» у формуванні підходів США до російсько-української війни.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження ролі та механізмів впливу американських аналітичних центрів (think tanks) на формування зовнішньополітичної стратегії США в умовах встановлення нових «правил гри» в контексті трансформації міжнародної системи.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів. Світовий рейтинг аналітичних центрів Дж. МакГанна і К. Вівера «Global Go to Think Tank» 2020 р. (McGann, 2020) показує динаміку кількісного зростання аналітичних центрів. У світі налічується 11175 аналітичних центрів і поступово роль аналітичних центрів у формуванні державної політики стає більш впливовою не тільки в США, але і в таких країнах, як Китай, Індія та ін. Необхідно підкреслити, що аналітичні центри не створюють політику, а радше пропонують нові ідеї та рішення, щоб забезпечити зміни. Зазначимо, що у класичному розумінні «фабрики думок» прагнуть впливати на політику уряду. Аналітичні центри генерують ідеї у формі досліджень, опитувань, політичних рекомендацій, якісного та кількісного аналізу різних суспільних проблем і ці ідеї покликані залучити та вплинути на політиків, засоби масової інформації та громадськість. Їхня мета – впливати на державну політику, не стільки як група тиску, що межує з лобістською діяльністю, та публічними дебатами, ніж безпосередньо агітувати за зміни політики (що більш типово для груп тиску). Аналітичні центри виникли з довгої історії роботи на узбіччі та в тіні академічних кіл, політики, ринку та ЗМІ, щоб зайняти центральне місце у великій грі розробки політики, спочатку внутрішньої, а потім і зовнішньої.

Вектор аналізу цього дослідження – це американський експертно-політичний простір, який був із початку ХХ ст. активним та впливовим на світову політику. Сам термін «аналітичний центр» був вперше вжитий у Сполучених Штатах під час Другої світової війни для позначення захищеного приміщення або середовища, де вчені-оборонники та військові планувальники могли збиратися для обговорення стратегії. Це досить вузьке вживання терміна з того часу було розширене для опису понад 2000 організацій у США організацій, що займаються аналізом політики, та приблизно 2500 інших подібних установ по всьому світу.

Згідно з Енциклопедією Британіки, «аналітичний центр» визначається як «установа, група або корпорація, організована для міждисциплінарних досліджень з метою надання консультацій з різних політичних питань та продуктів з використанням спеціалізованих знань та мереж» (Klynina & Isaikina, 2023). Ключовим моментом у цьому контексті є розуміння того, що аналітичні центри з метою «консультування» спрямовують свою діяльність на вдосконалення державної політики, а не на її формування. Найширше визначення стверджує, що аналітичні центри – це «установи, які надають дослідження, аналіз та консультації з питань державної політики» (McGann, 2016). Це визначення охоплює

широкий спектр і кваліфікує кілька різних типів як неурядових, так і урядових груп як аналітичні центри. Наприклад, багато груп за інтересами, університетські дослідницькі центри та інші організації громадянського суспільства проводять дослідження політики та надають консультації як складові своєї основної діяльності. З неореалістичної точки зору...«аналітичні центри слугують інструментами, за допомогою яких великі держави реагують на загрози стратегічно раціональним чином. Вони формують проблеми з точки зору логіки балансу сил та національних інтересів» (George & Bennett, 2005).

Науковці, які вивчали зростання та розвиток американських аналітичних центрів, загалом погоджуються, що висока децентралізація американської політичної системи, поєднана з відсутністю суворої партійної дисципліни та значним надходженням коштів від благодійних фондів, значною мірою сприяла поширенню аналітичних центрів (Abelson, 2002). Аналітичні центри США в процесі свого формування спочатку відігравали значну роль у галузі досліджень внутрішньої державної політики. Як приклад стосовно економічного сектору – це піднесення Брукінгського інституту в період Прогресивної епохи (1890–1920 рр.). Зіткнувшись із поширеними соціальними проблемами, такими як дитяча праця, тяжке становище бідних, домінування партійних босів і партійних машин у процесі голосування та управлінні містами, а також «розбійницькі барони», які контролювали майже всі аспекти економічного та політичного життя, група філантропів і промисловців поклала великі надії на соціальні науки та наукове управління. Вони вважали, що професіоналізація соціальних наук та наукового управління поліпшить управління та просвітить державну політику. В результаті, перші групи аналітичних центрів почали з'являтися «як частина великих зусиль, спрямованих на залучення досвіду вчених та менеджерів для вирішення економічних та соціальних проблем того періоду» (Su, 2016).

Слід зазначити, що керуючись ідеалом підвищення ефективності та наукової компетентності у процесі формування державної політики Роберт С. Брукінгс, промисловець і філантроп із Сент-Луїса, створив три інститути: Інститут державних досліджень, Інститут економіки та Вищу школу економіки і державного управління імені Роберта Брукінгса. Промисловець заснував ці організації, бо побачив, що на початку ХХ ст. бізнес отримував вигоду від відносно нових дисциплін економічних досліджень та організаційного менеджменту, і він вірив, що уряд також може отримати вигоду (Talbot, 2002). У 1927 р. ці три інститути об'єдналися, утворивши Брукінгський інститут, місією якого було просування, проведення та сприяння дослідженням у широких галузях економіки, державного управління, а також політичних і соціальних наук. Це була перша приватна організація, присвячена аналізу політичних питань на національному рівні на основі принципу застосування наукових методів до управління державою.

Актуальність політичної спрямованості аналітичних центрів США пов'язана з виборчими президентськими кампаніями. Щоб успішно балотуватися на посаду президента, кандидатам потрібен не лише достатній грошовий потік, але й постійний потік політичних ідей, якими вони можуть поділитися з американським електоратом. Першого часто не вистачає, особливо під час президентських праймеріз, коли кандидати повинні збирати власні кошти, але кандидати рідко стикаються з нестачею політичних ідей. Оточені політичними стратегами, соціологами, медіа-консультантами, прихильниками партії та лобістами різних цілей,

вони забезпечені порадами. Незважаючи на те, що їх бомбардували інформацією та порадами з різних джерел, кілька кандидатів у президенти звернулися до аналітичних центрів, за допомогою у розробці, зміцненні та просуванні своєї передвиборчої програми.

Колишні президенти США Джиммі Картер, Рональд Рейган та інші кандидати в президенти, які до вступу на посаду провели в Вашингтоні небагато часу, усвідомили величезні переваги співпраці з аналітичними центрами, в яких працювало багато колишніх високопоставлених політиків та провідних експертів з питань державної політики. Залучаючи експертів цих організацій, кандидати мали можливість не тільки отримати уявлення про внутрішні механізми роботи вашингтонської політики, але й значно поглибити своє розуміння політичних питань (Abelson, 2006). Головне, що дають аналітичні центри молодим політикам – це авторитет. Підтримка на той час провідних економістів, таких як Мілтон Фрідман з Гуверівського інституту, або консультації висококласних науковців можуть значно посилити платформу кандидата. Кандидати також отримують вигоду від своєї видимої асоціації з аналітичними центрами, які здатні підкріпити ідеологічні основи їхніх політичних ідей. Зазначимо, що швидке сходження Дж. Картера було пов'язано саме з його зв'язками з престижними політичними дослідницькими інститутами в Нью-Йорку та Вашингтоні.

Варто підкреслити, що ім'я 40-го президента США Рональда Рейгана тісно було пов'язане з аналітичним центром «Фонд Спадщина» («Heritage Foundation»), який надав перехідній команді новообраного президента детальні політичні приписи з усього: від податків та регулювання до торгівлі та національної оборони. Рекомендації цього Фонду «Мандат на лідерство» Р. Рейган використав щоб допомогти реалізувати своє бачення світу, вільного від комунізму, економіки, яка не руйнує мрії людей високими податками та регулюванням, та Америки, якою світ знову міг би захоплюватися. Він роздав копії кожному члену свого кабінету. Результат: майже дві третини з 2000 рекомендацій «Мандату» були прийняті адміністрацією Р. Рейгана (Blasko, 2004).

Вплив «Фонду Спадщина» залишився актуальним і на сучасну консервативну еліту США. «Мандат на лідерство: Консервативна обіцянка» (Mandate for Leadership: The Conservative Promise) 2025 р. є спільною ініціативою консервативного руху, яка була спрямована на підготовку до приходу до влади наступної консервативної адміністрації. Цей Проект 2025 900-сторінковий політичний «список побажань», набір пропозицій, які розширяють президентську владу та нав'язують ультраконсервативне соціальне бачення. Визначено чотири основні політичні цілі: відновлення сім'ї як центрального елементу американського життя; ліквідація адміністративної держави; захист суверенітету та кордонів країни; та забезпечення даних Богом індивідуальних прав на вільне життя (Mandate for Leadership: The Conservative Promise, 2025).

Необхідно підкреслити, що під час своєї передвиборчої кампанії Д. Трамп неодноразово відрікався від «Проекту 2025» після негативної реакції на деякі з його радикальніших ідей. Але він висунув кандидатуру кількох його авторів на ключові урядові посади, і багато його початкових виконавчих указів тісно пов'язані з пропозиціями, викладеними в документі. Рассел Воут написав ключовий розділ документа та був затверджений Сенатом на посаду керівника Бюджетного управління, директор ЦРУ Джон Реткліфф; Брендан Карр, обраний для нагляду за

Федеральною комісією зв'язку; Том Хоман, «цар кордонів» Д. Трампа; Пол Аتكінс, номінований на голову Комісії з цінних паперів та бірж; та торговий радник Пітер Наварро (Wendlin, 2025).

Роль «Фонду спадщини» у формуванні державної політики, як і інших аналітичних центрів у Сполучених Штатах, полягає в інформуванні членів Конгресу та інших політиків щодо конкретних питань. Фонд не є лобістською, ані політичною організацією. Його вплив випливає з якості його пропозицій щодо вирішення проблем державної політики.

Видимість і популярність аналітичних центрів у Вашингтоні тимчасово зменшилися за часів президентства Дж. Буша, але коли губернатор Арканзасу Білл Клінтон оголосив про свою кандидатуру на президентських виборах 1991 р., вони знову почали привертати до себе значну увагу. Б. Клінтон для розробки своєї передвиборчої програми покладатиметься переважно на Вашингтонську Раду демократичного лідерства (DLC) та її політичне крило, Прогресивний інститут політики (PPI). Б. Клінтон приділяв мало часу налагодженню контактів із аналітичними центрами. Тим не менш, він чітко визнавав цінну роль, яку ці організації могли відігравати у виявленні нових проблем, і подбав про те, щоб залучити до співпраці ті інституції, які поділяли подібну політичну філософію. Для Б. Клінтона не було необхідності вирушати в тривалу подорож по аналітичних центрах. Він розумів, що саме шукає, і зупинився на організації, експертів якої він вже знав. Він значною мірою спирався на рекомендації та економічний план DLC та PPI. Семеро членів Кабінету Міністрів адміністрації Клінтона були членами DLC (Clinton, 1993).

У багатьох відношеннях аналітичні центри замінили університет як основного постачальника ідей та шляхів розвитку демократії та капіталізму в усьому світі. Президенти, уряди, яким необхідна була експертна допомога зверталися до аналітичних центрів, таких як Інститут економічних питань у Великій Британії та Фонд «Спадщина» у Сполучених Штатах, а не до Оксфорда чи Гарварду. Президентські кампанії та перехідні періоди – ідеальні нагоди для визначення порядку денного зовнішньої політики. Як пояснює М. Андерсон з Інституту Гувера: «Саме в ці часи кандидати в президенти звертаються до порад величезної кількості інтелектуалів, щоб сформувані політичні позиції з низки питань внутрішньої та зовнішньої політики. Кандидати в президенти обмінюються ідеями з експертами з політики та перевіряють їх під час передвиборчої кампанії. Це схоже на національну тестову маркетингову стратегію» (Haass, 2002).

Хоча основною функцією аналітичних центрів є допомога уряду в розумінні та прийнятті обґрунтованих рішень з питань внутрішнього значення, вони також виконують низку інших важливих функцій, зокрема: виконання посередницької функції між урядом та громадськістю, що сприяє зміцненню довіри та впевненості у державних посадовцях; визначення, формулювання та оцінка актуальних політичних питань, пропозицій та програм; перетворення ідей та нових проблем на політичні питання; інтерпретація питань, подій та політик для електронних та друкованих ЗМІ, сприяючи таким чином громадськості зрозуміти питання внутрішньої та міжнародної політики; забезпечення конструктивного форуму для обміну ідеями та інформацією між ключовими зацікавленими сторонами в процесі формування політики; сприяння створенню «мереж питань»; забезпечення кадрами законодавчої та виконавчої гілок влади (McGann, 2005).

Аналітичні центри стають невід’ємною частиною процесу формування внутрішньої політики урядів країн і намагаються впровадити свої ідеї в політику, проводячи дослідження та аналіз, які потім активно просуваються серед політичної еліти та громадськості. В політичному середовищі часто виникає конфлікт між тими, хто вважає, що аналітичні центри повинні бути «науковими та об’єктивними», та тими, хто вважає, що вони повинні бути «політично релевантними» та надавати свої дослідження політикам, щоб мати будь-яку цінність.

Стосовно діяльності аналітичних центрів у зовнішній політиці та політиці національної безпеки таких протиріч не виникає. Аналітичні центри зовнішньої політики найбільше асоціюються зі Сполученими Штатами, а особливо зі столицею США, Вашингтоном. Аналітичні центри в США виконують низку ролей: вони є важливими каталізаторами ідей та дій; вони провокують публічні дебати та допомагають формувати політичний порядок денний; вони діють як наглядові органи та чинять тиск на уряди; а також служать навчальними майданчиками для підготовки експертних кадрів для політичних посад (іншими словами, діють як агентства з працевлаштування для президентів США). У зовнішній політиці вони відіграють вирішальну роль, які мають матрицю впливу на прийняття зовнішньополітичних стратегій держави та є своєрідним містом між світом теорій, ідей та практичною політикою.

Першим аналітичним центром, присвяченим виключно міжнародним справам, був «Фонд Карнегі за міжнародний мир». У 1910 р. Е. Карнегі, який на той час став одним із найбагатших людей у світі після продажу сталеливарної компанії Carnegie Steel компанії JP Morgan, пожертвував 10 мільйонів доларів на створення Фонду Карнегі за міжнародний мир: нової установи, яка сприятиме міжнародній співпраці шляхом поширення знань та побудови відносин у всьому світі. Натякаючи на ризики, які чотири роки потому спровокували б руйнівні наслідки Першої світової війни, він прагнув «прискорити скасування війни, найжахливішої плями на нашій цивілізації» (Heather, 2025). Це бачення продовжує керувати Фондом Карнегі понад століття потому, оскільки воно надає особам, що приймають рішення, незалежні дослідження та стратегічні політичні ідеї для розбудови потенціалу світу для вирішення найактуальніших міжнародних проблем та сприяння миру. Фонд Карнегі генерує стратегічні ідеї та незалежний аналіз, підтримує дипломатію та готує наступне покоління американських міжнародних науковців-практиків, щоб допомогти країнам та установам вирішувати найскладніші глобальні проблеми та захищати мир.

Взимку 1917–1918 рр. полковник Едвард Хаус, радник президента В. Вільсона, непомітно зібрав відомих вчених для вивчення варіантів післявоєнного миру. Відома як «Розслідування», ця група консультувала делегацію США на Паризькій мирній конференції, а в 1921 р. разом із відомими нью-йоркськими банкірами, юристами та науковцями створила Раду з міжнародних відносин. Історичні події є джерелом трансформації зовнішньополітичної стратегії держави на основі нового мислення. Друга світова війна стала одним із таких прикладів. Після початку війни Рада з міжнародних відносин розпочала масштабний проект «Дослідження війни і миру», щоб дослідити бажані основи післявоєнного миру. Учасники цих зусиль зрештою підготували 682 меморандуми для Державного департаменту на теми, починаючи від окупації Німеччини і закінчуючи створенням Організації Об’єднаних Націй. У 1947 р. на сторінках провідного журналу Ради «Foreign

Affairs» світ побачив статтю «Джерела радянської поведінки», автором якої був американський дипломат Джордж Кенна. Стаття надала інтелектуальні основи для впровадження США протягом наступних чотирьох десятиліть політики стримування. Науковим бестселером у 1993 році стала праця Семюеля П. Хантінгтона «Зіткнення цивілізацій», яка теж була надрукована у журналі «Foreign Affairs». Стаття стала основоположним внеском у дебати щодо американської зовнішньої політики в епоху після холодної війни (Haass, 2002). Дійсно, ключовим каналом впливу аналітичних центрів є вироблення стратегічних ідей, які згодом інтегруються в офіційні доктрини. У цьому контексті показовою є діяльність RAND Corporation та Center for Strategic and International Studies (CSIS).

RAND Corporation у період «холодної війни» сформувала теоретичні засади ядерного стримування. Бернард Броді задав цей тон у своїй книзі 1946 р. «Абсолютна зброя»: «таким чином, першим і найважливішим кроком у будь-якій американській програмі безпеки в епоху атомних бомб є вжиття заходів, щоб гарантувати нам у разі нападу можливість відповіді тим самим. Досі головною метою нашого військового комплексу було вигравати війни. Відтепер його головною метою має бути їх запобігання» (Long, 2008). Розроблені моделі ескалації та концепція «взаємне гарантоване знищення» (mutually assured destruction) стали основою стратегічного планування США. RAND швидко перетворився на міждисциплінарний аналітичний центр, що займався проблемами зароджуваної холодної війни. Необхідно підкреслити, що у 1950-х рр. RAND доклав величезних зусиль до дослідження всіх цих взаємопов'язаних концепцій, проте співробітники RAND залишалися лише радниками одного клієнта: ВПС США. Інавгурація президента Джона Ф. Кеннеді в 1961 р. стала поворотним моментом. Багато аналітиків RAND були запрошені до адміністрації як Міністерства оборони США так і Ради національної безпеки. Таким чином, зв'язки RAND з урядом були розширені і поглиблені.

Аналітики авторитетних аналітичних центрів швидко реагують на геополітичні ризики сучасних міжнародних відносин. Аналітичні доповіді RAND Corporation після 2014 р. були присвячені стратегії стримування РФ у Східній Європі, після повномасштабного вторгнення РФ в Україну – розробляються сценарії моделі війни та ризики глобальної ескалації. Ці моделі надали політикам стратегічну основу, засновану на емпіричному аналізі, одночасно підкріплюючи думку, що бездіяльність підбадьорить авторитарні держави в інших регіонах. Інші аналітичні центри, такі як Атлантична рада та Інститут Брукінгса, опублікували перші аналітичні матеріали, в яких конфлікт характеризувався як системна загроза міжнародному порядку, заснованому на правилах. Представляючи російське вторгнення як прямий виклик ліберальним нормам, вони створили моральні та стратегічні підстави для підтримки США України. У наративі наголошувалося на таких цінностях, як суверенітет, самовизначення та колективна оборона, які використовувалися для виправдання широкої підтримки України, включаючи військову допомогу, обмін розвіданими та економічними акціями (Ewaida, 2025). У контексті війни в Україні аналітичні центри США сформулювали конфлікт як системний виклик ліберальному міжнародному порядку. Таке формулювання дозволило політикам виправдати військові та економічні заходи не лише як стратегічну необхідність, але й як моральний імператив. Таким чином, аналітичні центри виконували як структурні, так і ідеологічні функції в зовнішній політиці США.

Адаптація експертного кейса відбулася після прийняття нової Національної стратегії США 2025 р., в якій головною метою стала домінування в Індо-Тихоокеанському регіоні та конкуренція з КНР. Дослідження RAND Corporation за останні кілька років проливають світло на багато аспектів надзвичайно складної і важливої стратегічної конкуренції між США і Китаєм. У цій перспективі розглядається понад 60 звітів RAND на відповідні теми, переважно за останні п'ять років (Heath, 2021). Серед американських аналітичних центрів корпорація RAND виділяється своїм значним впливом на політику в галузі оборони та безпеки. Хоча RAND діє як некомерційна дослідницька організація, її давні відносини з Міністерством оборони США та іншими агентствами надають їй унікальний доступ і стратегічне значення.

У розпал холодної війни в 1962 р. адмірал А. Берк та Д. Абшир заснували Центр стратегічних та міжнародних досліджень Center for Strategic and International Studies (CSIS) у Джорджтаунському університеті у Вашингтоні, округ Колумбія. Заклад був присвячений простій, але нагальній меті – знайти шляхи для виживання Сполучених Штатів як нації та процвітання як народу. З моменту свого заснування CSIS перебуває на передовій пошуку рішень складних проблем зовнішньої політики та національної безпеки того часу та сучасності.

Аналітичні прогнози, сценарії, огляди на українську тематику актуальні серед експертів CSIS. У 2022 році дослідники CSIS були на передовій прогнозування російського вторгнення в Україну, найбільшої сухопутної війни в Європі з часів Другої світової війни, використовуючи аналіз супутникових знімків нарощування російських військ та карти можливих маршрутів російського вторгнення (Jones & McCabe, 2026). Також CSIS активно формує порядок денний геостратегії США: аналітику щодо Тайваню; обґрунтування AUKUS; моделі конфлікту США – КНР. CSIS розробила військову гру (war-games) для китайського десантного вторгнення на Тайвань і провела її 24 рази (Cancian & Cancian, 2023). Такий висновок було зроблено в результаті моделювання оборонно-промислової бази, проведеного Спеціальним комітетом Палати представників США з питань Комуністичної партії Китаю (КПК) та аналітичним центром Центр стратегічних та міжнародних досліджень (CSIS).

Висновки дослідження та перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Формування матриці прийняття політичних рішень на урядовому рівні та ефективне їх використання в зовнішній та внутрішній політиці є завданням кожної держави, яка прагне бути впливовим гравцем у сучасному геополітичному просторі. Аналітичні центри США доказують, що вони відіграють ключову роль в структурі цієї матриці. Національна стратегія безпеки США (NSS) є кінцевим результатом бачення президентом США та його команди ролі цієї держави на світовій арені. Національна стратегія США 2022 р. під час президентства Дж. Байдена окреслювала лідерську роль США за формування майбутнього міжнародного порядку на той. Адміністрація Дж. Байдена вважала, що на 2022 р. не було в світі країни, яка б мала кращі позиції для того, щоб вести за собою з силою та рішучістю, ніж Сполучені Штати Америки (Biden, 2022).

Опублікування адміністрацією США Національної стратегії безпеки на 2025 рік знаменує поворотний момент у стратегічній доктрині США. Стратегія має як міжнародну, так і ізоляціоністську орієнтацію, відкидаючи минулі уявлення про американське панування у світі та готовність США взяти на себе цей тягар,

водночас зберігаючи перевагу США як найсильнішої та найрозвиненішої в технологічному та військовому плані нації світу (Trump, 2025). Heritage Foundation (Фонд Спадщина), American Enterprise Institute (AEI), Hudson Institute, Center for Security Policy (CSP) – аналітичні центри, які не приймають рішення офіційно, але відіграли ключову роль у формуванні цього документа та впливають на політичні рішення адміністрації Д. Трампа. Генерація ідей, підготовка експертів, аналітична підтримка уряду та моделювання сценаріїв – інструментарій авторитетних американських «фабрик думок» який є комплексним та багатопрофільним і допомагає уряду США швидко реагувати на сучасні геополітичні виклики.

Під час криз вплив «фабрики думок» посилюється, оскільки уряди шукають швидких експертних порад. Їхня здатність визначати межі «прийнятних» політичних варіантів, особливо в поляризованих політичних контекстах, дозволяє їм опосередковано визначати напрямок зовнішньої політики. Аналітичні центри США, їх стиль і алгоритм роботи з урядом повинні стати зразком для формування аналітичних центрів в Україні. Високопрофесійна експертна оцінка подій в умовах повномасштабної війни і після війни повинна бути дуже затребувана в структурах влади для впливу на фактичні рішення уряду. Перспективи подальших досліджень пов'язані з дослідженням ролі китайських аналітичних центрів у формуванні сучасної геостратегії Китаю.

References [Список використаної літератури]

- Abelson, D. (2002). Think tanks and US foreign policy: An historical perspective. *US Foreign Policy*, 7(3), 9–12. [in English]. [Abelson D. Think tanks and US foreign policy: An historical perspective. *US Foreign Policy*. 2002, Vol. 7. Is. 3. pp. 9-12. URL: https://ciaotest.cc.columbia.edu/olj/fpa/fpa_nov02_abelson.pdf. (дата звернення: 11.02.2026)].
- Abelson, D. (2006). In Capitol Idea: ThinkTank sand U.S. Foreign Policy. McGill-Queen's University Press. [in English]. [Abelson D. In Capitol Idea: ThinkTank sand U.S. Foreign Policy. McGill-Queen's University Press, 2006, 366 p. URL: <https://books.google.com.tj/books?id=UavEJnhgdaEC&printsec=copyright&hl=r#v=onepage&q&f=false>. (дата звернення: 13.02.2026)].
- Biden, J. (October 12, 2022). National Security Strategy. The Wite House. [in English]. [Biden J. National Security Strategy. The Wite House. 12 October. 2022. URL: <https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf>. (дата звернення: 22.02.2026)].
- Blasko, A. (June 7, 2004) Reagan and Heritage: A Unique Partnership. The Heritage Foundation. [in English]. [Blasko A. Reagan and Heritage: A Unique Partnership. The Heritage Foundation. 2004. URL: <https://www.heritage.org/conservatism/commentary/reagan-and-heritage-unique-partnership>. (дата звернення: 22.02.2026)].
- Cancian, M., & Cancian, M. (2023). The First Battle of the Next War. A Report of the CSIS International Security Program. URL: <https://www.csis.org/analysis/first-battle-next-war-wargaming-chinese-invasion-taiwan>. [in English]. [Cancian M., Cancian M. The First Battle of the Next War. A Report of the CSIS International Security Program. 2023. URL: <https://www.csis.org/analysis/first-battle-next-war-wargaming-chinese-invasion-taiwan> (дата звернення: 28.01.2026)].
- Clinton, W. J. (1993). Remarks to the Democratic Leadership Council Online by Gerh ard Peter and John T. Woolley, *The American Presidency Project*. [in English]. [Clinton W. J. Remarks to the Democratic Leadership Council Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, *The American Presidency Project*. 1993. URL: <https://www.presidency.ucsb.edu/node/218963>]
- Ewaida, S. (2025). The Role of Unofficial American Think Tanks in Shaping the Strategy for Controlling the Trajectory of the International System (The Ukraine War as a Model). *Journal of Political Science and International Relations*. Vol. 8, No. 3, pp. 169-178. URL: <https://doi.org/10.11648/j.jpsir.20250803.17>. [in English]. [Ewaida S. The Role of Unofficial American Think Tanks in Shaping the Strategy for Controlling the Trajectory of the International System (The Ukraine War as a Model). *Journal of Political Science and International Relations*. 2025. Vol. 8, No. 3, pp. 169-178. URL: <https://doi.org/10.11648/j.jpsir.20250803.17>. (дата звернення: 15.02.2026)].

- George, A., & Bennett, A. (2005). Case studies and theory development in the social sciences.. Cambridge, MA: MIT Press. 331 p. URL: <https://indiachinainstitute.org/wp-content/uploads/2018/05/Comparative-Methods-Ch8-George-Bennett-2005.pdf>. [in English]. [George A., Bennett A. Case studies and theory development in the social sciences.. Cambridge, MA: MIT Press, 2005. 331 p. URL: <https://indiachinainstitute.org/wp-content/uploads/2018/05/Comparative-Methods-Ch8-George-Bennett-2005.pdf>. (дата звернення: 14.02.2026)].
- Haass, R. (2002). Think Tank sand U.S. Foreign Policy: A Policy-Maker's Perspective. Archive for the U.S. Department of State.[in English]. [Haass R. ThinkTank sand U.S. Foreign Policy: A Policy-Maker's Perspective. Archive for the U.S. Department of State. 2002. URL: <https://2001-2009.state.gov/s/p/rem/15506.htm#:~:text=Richard%20N.,was%20written%20for%20electronic%20distribution.&text=Of%20the%20many%20influences%20on,to%20mediate%20and%20resolve%20conflict>(дата звернення: 21.02.2026)].
- Heath, T. (2021). U.S. Strategic Competition with China. A RAND Research Primer. [in English]. [Heath T. U.S. Strategic Competition with China. A RAND Research Primer. 2021. URL: <https://www.rand.org/pubs/perspectives/PEA290-3.html>.(дата звернення: 27.02.2026)].
- Heather, D. (2025). Andrew Carnegie: The Greatest Philanthropist the US Has Ever Seen.[in English]. [Heather D. Andrew Carnegie: The Greatest Philanthropist the US Has Ever Seen.2025. URL: <https://reflectionsofthepast.medium.com/andrew-carnegie-the-greatest-philanthropist-the-us-has-ever-seen-91096e978f17>.(дата звернення: 22.02.2026)].
- Jones, S., &McCabe R. (2026). Russia's Grinding War in Ukraine. *Center for Strategic and International Studies*. URL: <https://www.csis.org/analysis/russias-grinding-war-ukraine>. [in English]. [Jones S.,McCabe R. Russia's Grinding War in Ukraine. *Center for Strategic and International Studies*. 2026. URL: <https://www.csis.org/analysis/russias-grinding-war-ukraine>.(дата звернення: 02.02.2026)].
- Klynina, T., & Isaikina, O. (2023). USA Think Tanks: Strategy and informational in fluence in the globalized media space. *Society. Document. Communication*, 8(3), 66–75. [in English]. [Klynina T. Isaikina O. USA Think Tanks: Strategy and informational in fluence in the globalized media space. *Society. Document. Communication*, 2023. 8(3), pp. 66–75. <https://doi.org/10.69587/sdc/3.2023.66>].
- Long, A. (2008). Deterrence From Cold War to Long War. URL: www.rand.org. [in English]. [Long A. Deterrence From Cold War to Long War. 2008. URL: www.rand.org.(дата звернення: 21.02.2026)].
- Mandate for Leadership: The Conservative Promise (2025). [in English]. [Mandate for Leadership: The Conservative Promise. 2025. URL: https://static.heritage.org/project2025/2025_MandateForLeadership_FULL.pdf.(дата звернення: 11.02.2026)].
- McGann, J. (2005). Think Tanks and Policy Advice in The US. *Foreign Policy Research Institute*. [in English]. [McGann J. ThinkTanks and Policy Advice in The US. *Foreign Policy Research Institute*. 2005. DOI:10.4324/9780203963203].
- McGann, J. (2016). The Fifth Estate: Think Tanks, Public Policy, and Governance. Brookings Institution Press. [in English]. [McGann J. The Fifth Estate: Think Tanks, Public Policy, and Governance. Brookings Institution Press. 2016. URL: <http://www.jstor.org/stable/10.7864/j.ctt1gpcjcc>.(дата звернення: 22.02.2026)].
- McGann, J. (2020) Global Go To Think Tank Index Report. [in English]. [McGann J. Global Go To Think Tank Index Report. 2020. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/2020_Global_Go_To_Think_Tank_Index_Report.pdf(дата звернення: 20.02.2026)].
- Su, J. (2016). ThinkTanks in the United States: The Evolution and Evolving Roles. *Sociology Study*,6(3), 176–185. [in English]. [Su J. Think Tanks in the United States: The Evolution and Evolving Roles. *Sociology Study*, March 2016, Vol. 6, No. 3, 176-185. DOI: 10.17265/2159-5526/2016.03].
- Talbott, S. (2002). The Brookings Institution: How a Think Tank Works. *US Foreign Policy*, 7(3), 19–21. U [in English]. [Talbot S. The Brookings Institution: How a Think Tank Works. *US Foreign Policy*. 2002. Vol. 7. Is. 3. pp. 19–21. URL: https://ciaotest.cc.columbia.edu/olj/fpa/fpa_nov02_talbott.pdf. (дата звернення: 25.02.2026)].
- Trump, D. (November,2025). National Security Strategy. The White House.. [in English]. [Trump D. National Security Strategy. The White House. November 2025. URL: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2025/12/2025-National-Security-Strategy.pdf>.(дата звернення: 23.02.2026)].
- Wendlin, M. (February 14,2025). Project 2025: The right-wing wish list for Trump's second term. *BBC News*. [in English]. [Wendlin M. Project 2025: The right-wing wish list for Trump's second term. *BBC News*. 14 February, 2025. URL: <https://www.bbc.com/news/articles/c977njqv2do>.(дата звернення: 23.02.2026)].

Korotkov D. S.

Department of International Relations and Political Philosophy
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics
Nauky Ave., 9A, Kharkiv, 61166, Ukraine

ANALYTICAL CENTERS AS THE INTELLECTUAL INFRASTRUCTURE OF U.S. GEOSTRATEGY

Summary

The article examines the role of think tanks as a key element of the intellectual infrastructure of US geostrategy. The relevance of the topic is due to changes in the global security matrix, with the war in Ukraine and the Middle East serving as a global “stress test” for the neoliberal world order, the strategic strength of the US, and the stability of Western security alliances. Contemporary wars and conflicts provide an extremely relevant empirical context for studying how American think tanks shape discourse, determine strategic options, and legitimize state actions.

The historical evolution of “think tanks” in the US from the early 20th century to the present day is analyzed, in particular the activities of the Brookings Institution, the Carnegie Endowment for International Peace, the Council on Foreign Relations, the Heritage Foundation, the RAND Corporation, and CSIS. The tools used by US think tanks to influence the development of the state’s foreign policy strategies are examined: from the RAND Corporation’s “mutually assured destruction” to war games and the modeling of military conflict scenarios by CSIS experts. It has been proven that think tanks play a key role in legitimizing US participation in global conflicts, not only by forming a consensus among elites, but also by designing regulatory frameworks that support long-term strategic goals. Generating ideas, training experts, providing analytical support to the government, and modeling scenarios are tools used by authoritative American think tanks. These tools are comprehensive and multifaceted, helping the US government respond quickly to contemporary geopolitical challenges.

It has been determined that during crises, the influence of think tanks increases as governments seek quick expert advice. Their ability to define the boundaries of “acceptable” policy options, especially in polarized political contexts, allows them to indirectly determine the direction of foreign policy.

Key words: think tanks, US geostrategy, foreign policy, national security, strategic planning, containment policy, international relations.

Дата першого надходження статті до видання: 03.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026